

Wijkprogramma Oostendam 2017-2022

“Bij ons in Oostendam”

Versie: concept na inzagetermijn

Datum: 8 oktober 2017

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1: INLEIDING WIJKPROGRAMMA OOSTENDAM	3
1.1 Wat is een wijkprogramma?	3
1.2 Participatie	3
1.3 Leeswijzer	4
HOOFDSTUK 2: DEMOGRAFIE EN PROGRAMMA 2006-2016	5
2.1 Wie wonen er in Oostendam?	5
2.2 Projecten programma 2006-2016 en ontwikkeling	6
2.2.1 Ontwikkelingen rondom Oostendam	6
2.2.2 Fysiektechnische ontwikkelingen	6
2.2.3 Sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen	6
HOOFDSTUK 3: INBRENG OOSTENDAMMERS.....	7
3.1 Sociaal-maatschappelijk Oostendam	7
3.2 Wonen en woonomgeving	7
3.3 Verkeer in en om Oostendam	8
3.4 Groen, blauw en recreatie	8
3.5 SWOT analyse	9
HOOFDSTUK 4: UITVOERINGSPROGRAMMA.....	10

Hoofdstuk 1: Inleiding Wijkprogramma Oostendam

Het gemeentebestuur van Ridderkerk vindt het belangrijk dat er in alle wijken prettig gewoond en geleefd kan worden. Het wijkprogramma is een belangrijk spoorboekje bij het behouden en versterken van de kracht van wijken. De gemeente werkt daarbij samen met inwoners en maatschappelijke organisaties.

Dit wijkprogramma van Oostendam is de opvolger van het wijkontwikkelingsprogramma van Rijsoord en Oostendam dat in juni 2006 is vastgesteld door de gemeenteraad. Bij het opstellen van dit programma is intensief samengewerkt met de inwoners en organisaties in Oostendam en met de maatschappelijke partners van de gemeente. Het voor u liggende programma is XXXX 2017 door de gemeenteraad van Ridderkerk vastgesteld.

1.1 Wat is een wijkprogramma?

In een wijkprogramma staat een korte beschrijving van de huidige situatie in de wijk. Het gaat daarbij om de sociale omgeving, de manier waarop mensen met elkaar omgaan en de fysieke ruimte. Het programma kan gaan over alles wat in de wijk belangrijk is. In het programma staan de gewenste ontwikkelingen in de wijk op sociaal, ruimtelijk en verkeerskundig gebied voor de komende vijf jaar. Door de ontwikkelingen op diverse beleidsterreinen in het wijkprogramma samen te brengen, wordt een geïntegreerde aanpak gestimuleerd. Om de gewenste ontwikkeling ook echt te bereiken wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld. Dit is in feite het belangrijkste deel van het wijkprogramma. Het uitvoeringsprogramma moet realistisch, haalbaar en financieel uitvoerbaar zijn.

Het wijkprogramma is een verdere invulling van bestaande kaders, zoals de Omgevingsvisie en de woningbouwstrategie. Voorheen maakten we een wijkontwikkelingsprogramma waarin ook werd herhaald wat al in andere beleidskaders vastgesteld was. Een wijkprogramma is meer gericht op het uitwerken van wensen en plannen voor de wijk in concrete acties. Na vijf jaar vindt een herijking plaats. Als er tussentijds nieuwe ontwikkelingen om aandacht vragen, dan worden deze onder andere met belanghebbenden uit de wijk besproken en kunnen er concrete acties worden opgenomen in het jaarplan. Het wijkprogramma is hiermee een dynamisch document waarmee steeds op nieuwe ontwikkelingen kan worden ingespeeld.

1.2 Participatie

Inwoners en organisaties van Oostendam hebben aangegeven wat zij graag terug willen zien in dit wijkprogramma. Het is dus een uitgewerkt programma voor de wijk, door de wijk. Oostendammers hebben op verschillende momenten mee kunnen praten over de inhoud van het programma.

- Bij de start van de ontwikkeling van het programma is een projectgroep samengesteld waar leden van het wijkoverleg in hebben plaatsgenomen naast SenW, Woonvisie, politie en gemeente.
- Er zijn gesprekken gevoerd met bestuursleden van de organisaties in Oostendam.
- Leden van de projectgroep hebben huis-aan-huis 250 enquêtes bezorgd in Oostendam. Ruim 30 % van de enquêtes is ingevuld retour gekomen! Ook de jeugd heeft een afzonderlijke enquête ontvangen en ingevuld.
- Zo'n 50 belangstellenden zijn naar de participatieavond toegekomen. Op deze avond zijn de meest in het oog springende resultaten van de enquête bekend gemaakt. Ook konden de aanwezigen aangeven wat zij juist zo waarderen in Oostendam en wat aandachtspunten zijn.

Meer informatie over de uitkomsten van de enquête, interviews en de participatieavond vindt u terug in de bijlagen, in het participatieboek.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 leest u enkele demografische wetenswaardigheden over Oostendam. Ook vertellen we wat is uitgevoerd van het wijkontwikkelingsprogramma uit 2006.

In hoofdstuk 3 ziet u wat het participatietraject heeft opgeleverd, een beschrijving van de gewenste ontwikkelingen in Oostendam. Het uitvoeringsprogramma met de actiepunten om de gewenste ontwikkelingen te realiseren vindt u in hoofdstuk 4.

CONCEPT

Hoofdstuk 2: Demografie en programma 2006-2016

2.1 Wie wonen er in Oostendam?

In 2017 wonen er in Oostendam 605 mensen. In tabel 2.1. is een overzicht opgenomen van enkele demografische gegevens. De statistieken laten zien dat na een aantal jaren van een daling van het aantal inwoners, er nu een stijging te zien is in Oostendam. Net als de rest van Ridderkerk, vergrijst ook Oostendam. Wel is de opbouw van leeftijdsgroepen vrij gelijkmatig. In het participatieboek vindt u meer gegevens over de huishoudens in Oostendam, bijvoorbeeld over opleidingsniveau, werk en woningen.

Mosaïc heeft een methode ontwikkeld om groepen inwoners te onderscheiden naar leefstijl. In het participatieboek vindt u uitleg van de groepen en typen in Mosaïc en hoe dit eruit ziet in Oostendam en in de andere Ridderkerkse wijken.

Tabel 2.1 Kerncijfers wijken en buurten 2016

Onderwerpen	Particuliere huishoudens				Particuliere huishoudens
	Huishoudens totaal	Eenpersoons-huishoudens	Huishoudens zonder kinderen	Huishoudens met kinderen	Gemiddelde huishoudensgrootte
Wijken en buurten	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
Ridderkerk	20298	6761	6771	6766	2,2
Oostendam	235	55	100	85	2,5

Bron GBA

leeftijdsgroepen	totaal	0-15 jaar	15-25 jaar	25-45 jaar	45-65 jaar	65 jaar of ouder
2017	605	100	80	130	175	120
2016	585	95	75	120	180	115
2015	605	100	85	125	185	110
2014	630	106	94	137	181	112
2013	620	105	81	143	180	111

Bron CBS

2.2 Projecten programma 2006-2016 en ontwikkeling

In het wijkontwikkelingsprogramma uit 2006 zijn gewenste ontwikkelingen benoemd, waarna deze als projecten zijn uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma. De acties in het uitvoeringsplan zijn afgedaan. Sommige acties zijn doorlopend van aard zoals het volgen van de ecologische ontwikkelingen in de verbindingzone en de zorg om de luchtkwaliteit. In dit hoofdstuk lichten we enkele punten uit het vorige programma toe.

2.2.1 Ontwikkelingen rondom Oostendam

Crezéepolder

In 2006 is in het programma opgenomen dat een herziening nodig was van het bestemmingsplan ten behoeve van het zoetwatergetijdennatuurgebied in de Crezéepolder. Inmiddels is het gehele traject achter de rug, staat de polder sinds eind 2016 onder water en is deze in januari 2017 onder grote belangstelling geopend.

2.2.2 Fysiektechnische ontwikkelingen

In het programma zijn bij de fysiek-technische ontwikkelingen verschillende herstratiewerkzaamheden genoemd zoals bijvoorbeeld de herinrichting van de Tarwestraat. Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd. Inmiddels is door een werkgroep vanuit het wijkoverleg opnieuw gekeken naar verschillende verkeersknelpunten in de wijk en wat, onder de gegeven omstandigheden, de best mogelijke oplossing biedt.

Tevens staat in het vorige programma als actie genoemd: voldoen aan de normen voor luchtkwaliteit bij woningen langs de rijkswegen A15 en A16. Rijkswaterstaat heeft de verplichting zorg te dragen dat wordt voldaan aan de normen voor luchtkwaliteit bij de rijkswegen. De website van NSL-monitoring laat in Oostendam geen overschrijding zien van de normen voor fijnstof. Door allerlei maatregelen wordt de lucht in Nederland schoner. Meer informatie hierover kunt u vinden op de website van het RIVM. Toch blijft fijnstof een punt van zorg waar we aandacht voor houden.

2.2.3 Sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen

In het programma is opgenomen met het Waterschap onderzoek te doen naar verbeteren en/of handhaven van de (sociale) veiligheid rond de fietsverbinding Pruiwendijk – Oosterpark. Het Waterschap heeft beperkt verlichting aangebracht, omdat de gewenste verlichting niet noodzakelijk is voor de verkeersveiligheid. Wat betreft sociale veiligheid is overwogen dat er geen schijnveiligheid gecreëerd mag worden door het aanbrengen van extra verlichting aangezien er op deze fietspaden en onderdoorgangen vrijwel geen sprake is van sociale controle.

Hoofdstuk 3: inbreng Oostendammers

Om dit wijkprogramma te kunnen maken is aan de inwoners van Oostendam gevraagd wat zij van hun wijk vinden. Wat zij waarderen en wat zij zouden willen veranderen. Dit is gedaan via het wijkoverleg, een enquête, een participatieavond en gesprekken met organisaties in de wijk. De overgrote meerderheid van de Oostendammers is tevreden tot zeer tevreden in Oostendam. Toch zijn er ook in Oostendam aandachtspunten. Uit alle opgehaalde informatie zijn de belangrijkste ontwikkelpunten gehaald en is een analyse van sterke en zwakke punten en kansen en bedreigingen van Oostendam opgesteld. Deze SWOT-analyse vindt u in dit hoofdstuk.

3.1 Sociaal-maatschappelijk Oostendam

De wijk Oostendam is een hechte gemeenschap. Oostendammers weten wie waar woont en waar ze wat kunnen halen. Er is een sterke mate van sociale controle en contact. Negen van de tien de burens zeggen elkaar gedag waarbij ruim een derde van de geënquêteerden vriendschappelijk met de burens om gaat en burendiensten levert. Toch zijn er ook Oostendammers die aangeven dat tijden veranderen en dat ook hier de sociale cohesie vermindert. Dit is niet alleen nadelig voor jongere mensen, maar zeker ook voor de ouderen gezien de vergrijzing in Oostendam en het belang van de ouderen in een goed netwerk.

Uit gesprekken met de speeltuinvereniging en de kerk blijkt dat het overgrote deel van de leden niet langer in de wijk woont. De kerkgemeenschap groeit nog altijd en is zich bewust van haar impact op de wijk. Zij sluit dan ook aan bij het wijkoverleg en onderneemt activiteiten richting de wijk. De positie van de speeltuinvereniging met haar activiteiten en gebouw zijn zeer belangrijk als ontmoetingsmogelijkheid in de wijk. Het bestuur van de speeltuinvereniging uit wel haar zorgen dat minder inwoners van Oostendam lid worden van de vereniging. Nieuwe inwoners worden niet zoals vroeger lid van de vereniging en het bestuur is op leeftijd. Men kijkt graag naar wat mogelijk is om nieuwe en bestaande inwoners te betrekken en opvolging te vinden voor de vereniging.

3.2 Wonen en woonomgeving

Oostendam heeft een dorps karakter in een mooi polderlandschap en natuurgebied langs de Waal. De lintbebouwing is karakteristiek voor Oostendam. Oostendam ligt wel op wat grotere afstand van het centrum van Ridderkerk.

Het Oostendams woningaanbod bestaat uit eengezinswoningen. Voor gelijkvloerse woningen of seniorenwoningen moeten mensen verhuizen naar een andere wijk. Ouderen proberen zo lang mogelijk in Oostendam te blijven maar wanneer de zelfredzaamheid op hogere leeftijd ophoudt, zijn zij toch gedwongen uit de wijk te verhuizen. Ook voorzieningen zoals een winkel of openbaar vervoer zijn er niet in de wijk. Een mogelijkheid is om in navolging en aansluiting op Rijsoord te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om senioren zo lang mogelijk in hun netwerk van de wijk te laten wonen.

Het woonbeleid aangaande toewijzing van woningen is sinds oktober 2015 gewijzigd. In plaats van een lokaal aanbod is er door het samenbrengen van beschikbare woningen een regionaal aanbod. Dit betekent dat vrijgekomen woningen niet meer worden aangeboden via het huis aan huis blad "De Combinatie" maar via woonnetRijnmond.nl. Alvorens voor een woning in aanmerking te kunnen komen, moet iedere woningzoekende zich eerst inschrijven. Vervolgens vult men de woonwensen en het inkomen in. Op basis van een match met woonwensen, inkomen en aanbod wordt een woning aangeboden. Dit maakt dat mensen vaker uit een grotere omtrek in Ridderkerk komen wonen. Ook in Oostendam lijkt deze invloed merkbaar. Bewoners merken op dat diverse groepen huurders in de

wijk komen wonen. Deze groepen hebben minder binding met de wijk en de geldende normen. Uit de enquêtes en gesprekken blijkt ook dat de cultuur soms als gesloten wordt ervaren en het niet altijd makkelijk is om als nieuwe inwoner aan te sluiten.

In de projectgroep van het wijkprogramma is het idee ontstaan om samen met Woonvisie en wijkorganen zoals het wijkoverleg en het wijkideeteam op te trekken in deze.

In Oostendam is het schoon en daar zijn de Oostendammers ook kritisch op. Onkruid en paarden- en hondenpoep veroorzaken behoorlijke overlast. Inwoners zouden daarom graag zien dat de poep wordt opgeruimd en de voortuin onkruidvrij wordt gehouden.

De hoogspanningsmasten die nu nog over Oostendam richting H.I. Ambacht lopen, worden ondergronds gebracht.

3.3 Verkeer in en om Oostendam

Uit de enquête bleek dat geluidsoverlast en fijnstof door het verkeer rond Oostendam ervoor zorgen dat enkele Oostendammers op korte termijn zouden willen vertrekken uit Oostendam. Er is een roep om maatregelen en er worden verschillende ideeën geuit om fijnstof en geluidshinder vanuit de wegen rond Oostendam tegen te gaan.

De inwoners van Oostendam maken zich zorgen om de verkeersveiligheid op de (doorgaande) wegen binnen Oostendam. Het gaat dan met name om:

- de snelheid van het verkeer in de Tarwestraat,
- de snelheid van de zware tractoren op de Pruiwendijk,
- de grote vrachtwagens richting de Pruiwendijk
- veiligheid van voetgangers en fietsers vanaf de Damweg richting Oostmolendijk
- de ontsluiting van Oostendam.

Er is recent een verkeerswerkgroep opgericht vanuit het wijkoverleg. Deze groep heeft verschillende oplossingen voor verkeersknelpunten uitgewerkt. De ruimte en lintbebouwing beperken de mogelijkheden om deze op te lossen, maar er is overeenstemming bereikt in het wijkoverleg. De uitvoering van de fysieke maatregelen door de gemeente moet nog plaatsvinden. Overigens zijn zowel het Waterschap als de gemeente eigenaren van wegen in Oostendam. Zeggenschap en beheer zal daarom in samenspraak met het Waterschap gebeuren. Naast de fysieke maatregelen is er ook een kwestie van mentaliteit in het verkeer. Ook dit zal onderwerp van gesprek zijn met het wijkoverleg, politie, SenW en gemeente.

3.4 Groen, blauw en recreatie

Oostendam is in het buitengebied aantrekkelijk voor recreatie. Zowel de Waal als de Crezéepolder trekken bezoekers richting Oostendam. Beiden staan vol in de belangstelling door de ontwikkeling van de polder tot een prachtig natuurgebied en de Visie op de Waal. Het is prachtig om in deze omgeving te wonen, maar de Oostendammer maakt zich ook zorgen om de veiligheid, parkeeroverlast, drukte en vervuiling die wordt veroorzaakt. Oostendammers steken juist de handen uit de mouwen om Oostendam mooi en schoon te houden, en dat willen zij wel zo houden. Vraag is dan ook om de nodige maatregelen te treffen om de overlast te beperken bij de verdere ontwikkeling van de Visie op de Waal en Crezéepolder. De gemeente heeft niet de volledige zeggenschap over de Crezéepolder en de Waal en kan daarom niet zelf of alleen bepalen welke maatregelen getroffen worden. Wat de gemeente wel kan doen, is signaleren en het aangaan van gesprekken. De gemeente zal haar invloed uitoefenen op het beheersbaar houden van de situatie.

3.5 SWOT analyse

<p><u>Sterke punten (Intern)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sociale cohesie, betrokkenheid, we houden het schoon en veilig, nemen verantwoordelijkheid voor omgeving 2. Dorps karakter, authentiek, oude bebouwing, historisch karakter, lintbebouwing, plattelands karakter 3. Groen, natuur, Waal, Crezéepolder 4. Ontmoeting, clubverband, activiteiten 5. Wijkvoorzieningen, Immanuelkapel en Korenbloem 	<p><u>Zwakke punten (Intern)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Infrastructuur lastig of niet aan te passen aan gedrag weggebruikers en behoeften ondernemers. Niet veilig fietsen en wandelen. Parkeergelegenheid en ontsluiting niet passend 2. Sociale cohesie, gesloten groepen 3. Geen woningen voor senioren 4. Geen winkels 5. Veel paarden-/honden poep
<p><u>Kansen (Extern)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Visie op de Waal. Waardering en investering in de Waal 2. Crezéepolder. Ontwikkeling natuur. Behoud van natuur en polderlandschap 3. Aandacht in toekomstvisie voor het behouden en versterken van de groen-blauwe structuur rond Ridderkerk 4. Toekomstvisie: Verbinding naar centrum en andere wijken van Ridderkerk aan de andere kant van de snelweg 5. Verduurzaming woningen door Woonvisie in Oostendam 6. Werkzaamheden aan infrastructuur in HI Ambacht 	<p><u>Bedreigingen (Extern)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Verkeer <ul style="list-style-type: none"> - Toename van snelheid en aantallen - Zwaar verkeer (Tractoren en vrachtwagens) 2. Visie op de Waal: Aantrekkingskracht en overlast recreatie. 3. Vergrijzing 4. Crezéepolder toenemende drukte, beheer niet door gemeente 5. Snelweg: Overlast door geluid en fijnstof 6. Toename bezoekers kerk; Veiligheid in gebouw en parkeerdruk

Hoofdstuk 4: Uitvoeringsprogramma

In het uitvoeringsprogramma staan de projecten en activiteiten die moeten bijdragen aan de realisatie van de gewenste ontwikkelingen. Uitgangspunt is dat de acties realistisch en haalbaar zijn. De projecten en activiteiten komen terug in de jaarplannen. Via de wijkprogrammamonitor wordt in beeld gebracht welke resultaten er al zijn geboekt en waar een extra inspanning op iets nodig is.

Sociaal Maatschappelijk

Actie	Trekker	Status	Tijdsplanning
Vereniging toekomstbestendiger maken: scan en plan van aanpak	SenW ism Korenbloem	Uitvoering	2018

Wonen

Actie	Trekker	Status	Tijdsplanning
Onderzoek naar behoefte gecombineerde huurder/ koop welkomstcomité oid van de wijk.	Wijkoverleg, Woonvisie, Wijkdeeteam, SenW	Uitgangspunt	2019
Werkgroep 'langer zelfstandig wonen'; verkenning en mogelijkheden in kaart brengen evt. ism Rijsord	SenW ism relevante (zorg)partijen	Visie	2018

Woonomgeving

Actie	Trekker	Status	Tijdsplanning
Kennis vergaren over de mate van fijnstof en geluidsoverlast door de wegen rond Oostendam en de mogelijke maatregelen tegen overlast.	Gemeente en wijkoverleg	Planvorming	2019
Eigenaren van paarden en honden proberen te overtuigen om de poep op te ruimen en tuinen onkruidvrij houden.	Gemeente en SenW	Planvorming en uitvoering	2018
Ondergronds brengen van hoogspanningsleidingen.	Gemeente	Uitvoering	2022

Verkeer en mobiliteit

Actie	Trekker	Status	Tijdsplanning
Uitvoeren afspraken van de huidige werkgroep over reeds onderzochte knelpunten en maatregelen	Gemeente	Uitvoering	2018
Aandacht voor verkeersveiligheid samen met inwoners.	Gemeente ism SenW	Planvorming	doorlopend

Groen, blauw en recreatie

Actie	Trekker	Status	Tijdsplanning
Bewoners betrekken bij verdere ontwikkeling van de visie op de Waal	Gemeente	Uitvoering en monitoring	2019

Passende maatregelen zoeken, in samenwerking met betrokken instanties, om overlast te beperken van recreatie langs de Waal en in de Crezéepolder.

Gemeente

Uitvoering en
monitoring

doorlopend

CONCEPT